

במדבר (169)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי (א, א)

נפל וספק נפל, פשר השינוי בלשון רש"י פקד את פני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מן חודש ומעלה תפקדם (ג. טו) מן חודש ומעלה, משיצא מכלל נפלים (רש"י), ואילו להלן (מ) כאשר נאמר בפסוק: "פקוד כל בכור זכר לבני ישראל מן חודש ומעלה", מפרש רש"י: משיצא מכלל ספק נפלים. מה פשר השינוי? הגאון רבי מרדכי גימפל יפה, ביאר זאת באופן נפלא: לגבי מנין הלויים, כאשר היה תינוק שהיה ספק נפל, צריך היה להחמיר ולמנותו מספק, שהרי מצות הקב"ה היא וספק דאורייתא לחומרא. משום כך בפסוק שלפנינו כתב רש"י 'משיצא מכלל נפל', כי אף אם הוא ספק, יש למנותו. לעומת זאת לענין הפדיון הדין 'המוציא מחבירו עליו הראיה', ומספק אינו צריך לתת את הפדיון, ועל כן שם כתב רש"י 'משיצא מכלל ספק נפלים', כי עדיין ספק נפל, אי אפשר לחייבו להוציא את כסף הפדיון.

ספר "כמוצא שלל רב"

נראה, דהתורה מלמדת לאדם איך שיתנהג עצמו, כי להיות שהתורה ניתנה בסיני, למען ילמד אדם להיות תמיד מוכנע גדול ונבזה בעיניו, כדרך שעשה השי"ת שמאס בהרים הגבוהים ובחר בהר סיני הנמוך מכולם (מיגלה ט. וזהו: "בְּמִדְבַר סִינַי". רק לזה צריך האדם שלא יתעצב, מחמת גדול הכנעה יפול בעצבות, וזה הוא מניעה גדולה בעבודת הבורא יתברך, לכן הזהירה עליו שיראה להיות תמיד בשמחה, כי אין השכינה שורה בעצבות, וזהו "בְּאֶהֱל מוֹעֵד", פירוש, שיכניס עצמו לאהלו של מועד, הוא לשון שמחה, כי "מוֹעֵד" היא לשון יו"ט. ואם יאמר האדם: ואיך אוכל לשמוח, כיון שהרביתי לפשוע, לזה אמרה תורה אעפ"כ יראה לעשות תשובה בשמחה ויתחזק עצמו לומר: הרי אני כאילו נולדתי היום הזה ולא אשוב עוד לכסלה, וזה נקרא חידוש שנתחדש כבריה חדשה. וזהו: "בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי", כי האדם הזה הוא נתחדש ב' פעמים, האחד ביום שנולד והשני ביום שעושה התשובה ונתכפר לו.

ספר "עלים לתרופה" בשם אלימלך

ויפקד אתם משה על פי ה' פאָשר צַוָּה (ג. טז) כתב רש"י: אמר משה לפני הקב"ה היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם, אמר לו הקב"ה עשה אתה את שלך ואני אעשה את שלי. הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך תינוקות יש באוהל זה, לכך נאמר על פי ה'. וקשה דאם כן למה הוצרך משה לילך בעצמו, הלא הבת קול היתה יכולה לבוא למשה לביתו? אלא שעל האדם מוטל לעשות כל אשר בכוחו והשי"ת יגמור בעדו לטובה וכמ"ש חז"ל (קידושין ל:): אלמלא הקדוש ב"ה עוזרו אינו יכול לו.

ספר "מטעמי שולחן" בשם תורת שמעון

השפעת הסביבה והחנים לפני המשפחה קדמה לפני אהל מועד מזרחיה משה ואהרן ובניו (ג. לח)

פירש רש"י: וסמוכין להם דגל מחנה יהודה והחונים עליו יששכר וזבולון, טוב לצדיק טוב לשכנו, לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה שנאמר "יהודה מחוקק" "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים", יצאו מהם מאתים ראשי סנהדראות, ומזבולון 'מושכים בשבט סופר'. הסביבה משפיעה הרבה על בני אדם, בין לטוב בין למוטב, אדם נעלה ומוסרי יכול להתקלקל בסביבה של אנשים מושחתים, ולהיפך, אדם רשע מיטיב את דרכו ומשפר מעשיו בסביבה של בני עליה ואנשי מוסר. כתב רבינו יהודה החסיד זצ"ל (ספר

איש על דגלו באחת לבית אבתם (ב.ב) פירש רבינו הגר"א: נאמר (דברים ט. כז) "זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו". אותיות שלשיות של האבות אברהם יצחק יעקב: רח"ק, הן כנגד, רשעו, חטאתו, קשי. והיינו, בזכות אברהם, שהוא 'חסד', יכפר על 'רשעו', של עם ישראל, בזכות יצחק, שהוא 'דין', יכפר על 'חטאתו', בזכות יעקב שהוא 'רחמים', יכפר על 'קשי'. לפיכך נכתב על הדגלים: "ה' אלוקינו בצ"ע רח"ק מק"ב ה' אחד", כנגד ג' התפילות בוקר צהרים ערב, כנאמר (תהלים נה.יח) "ערב ובוקר וצהרים אשיחה ואהמה". רח"ק, כנגד רשע, חטא, קשי. מק"ב, כנגד קדושות, קדוש, ברוך, ימלוך. נמצא שהכל נכלל באבות, ועל ידי זכות אבות יכופר ג' דרגות החטא של ישראל

רב רובין זצ"ל בספר "שנים מקרא"

ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם (ג. ד) מצינו בספרים הקדושים, שכאשר קינא פנחס קנאת ה' והרג את זמרי, קיבל הוא את נשמותיהם של נדב ואביהוא ואז נקבע שיהיה כהן, וזה שמרמז כאן הכתוב: "ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם", בחייו של אהרון לא כיהנו אלא אלעזר ואיתמר בלבד, ואילו לאחד מותו, כיהנו גם נדב ואביהוא בדמות של פינחס בן אלעזר

ספר "מענינה של תורה"

חסידים ס' פ'): כשתשאל על האדם אשר תרצה להתחבר עמו, שאל מי רעהו, כי האדם עושה כאשר רעהו, על כן כשתהיה בתוך עם, התרועע לטוב ואל תתרועע לרע פן תרע כמוהו.

ספר "אוצרות התורה"

וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיִּים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל פִּי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה (ג. נא)

לעיל (פסוק מט) נאמר "ויקח משה את כסף הפדיון מאת העודפים וכו'" וצ"ב מדוע שינה הכתוב את לשונו, דבתחילה אמר 'כסף הפדיון', ואח"כ אמר 'כסף הפדויים', ונראה לומר דהנה פירש הפנים יפות, דמשה רבינו לקח מכל אחד ואחד מתחילה חמשת שקלים וזיכה לאהרן או לאחד מבניו, ולא לקח את הכסף מעורב, מחשש שיקח אהרן מקצתו ובניו מקצתו, ואין זה פדיון, כיון שצריך ליתן חמשת שקלים לכהן אחד ולא לשתי כהנים, עכ"פ לכתחילה. ולאחר שלקח מכל אחד ואחד חמשת שקלים, היה יכול לערבם זה בזה. לפי זה אתי שפיר, שמתחילה נאמר "ויקח משה כסף הפדיון", שהיה רק כסף הפדיון, דהיינו חמשת שקלים, ולאחר שזיכה אותם לאהרן, עירבם זה בזה, ולכן נאמר לבסוף "ויתן משה את כסף הפדויים", כיון שכל הכסף היה מעורב ונעשה כסף כל הפדויים.

ספר "המאור שבתורה" בשם דעת סופר

מטעמו יצרו להיות שמח בחלקו, ואמור יואמר: כבר למדתי חוק לישראל, קרבנות, תהלים, משניות, ומה חובתי עוד ואעשנה. לזה אמר נגד הראשונה, לו יהי כדברך, **הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה**, וכ"ש כשאין לך עסק, והוי שפל רוח מפני כל האדם, שכל מה שתעשה, יהא מעט בעיניך, ותהא שפל רוח בחשבך דלא עבדת כדמבעי לך למעבד, לפי ערכך והשגתך ויכלתך.

ספר "אלף המגן" רב פאפו זצ"ל בעל הפלא יועץ

הלכה: ספירה שלא כראוי

אם ספר ימים בלבד, בסוף שבוע מימי הספירה, נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובתו, ולכן יחזור ויספור ימים ושבועות בלא ברכה, אמנם גם אם לא חזר וספר כדין, סופר בשאר ימים בברכה.

ספר "ספירת העומר"

פתגם: כגודל הקרבה, כך עוצם המריבה. ספר "שמחלה"

חקירה: עומר

הקצירה עצמה דוחה את השבת, או שהקצירה מעכבת את הקרבן, והקרבת דוחה את שבת, כשאר קרבנות הקבועים. (שיעורי ר' שמואל מכות עמוד שמט בהערה)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: טוב השנים מן האחד

סיפרו לו לרבי יוסי בר מבריסק, שישנן עיירות קטנות הממנות עליהן שני רבנים, בעוד שקהילות גדולות בישראל מסתפקות ברב אחד. אמר על כך רבי יוסי בר: כך הוא בעצם טבעו של עולם, עשיר קונה פרה אחת חולבת ויש לו חלב די צרכו, ואילו עני קונה לו שתי עזים ומשתיהן יש לו חלב בדוחק.

ספר "חד וחלק" חלק א' (קסט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת.

לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה.

שלוש הדרגות של מתן בסתר

וְעַל שְׁלֹחַן הַפָּנִים יִפְרָשׁוּ בְּגַד תְּכֵלֶת... וּפָרְשׁוּ עֲלֵיהֶם בְּגָד תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמַכְסֵה עוֹר תַּחַשׁ (ד. ז. ח.)

שלושה כיסויים היו לשולחן: בגד תכלת, תולעת שני ומכסה עור תחש. ומבאר ה"ערוך לנר" שטעם הדבר יובן מדברי חז"ל (מכות כד.): והצנע לכת זה הוצאת המת והכנסת כלה, והלא דברים קל וחומר ומה דברים שאין דרכן לעשותם בצנעה אמרה תורה והצנע לכת, דברים שדרכן לעשותן בצנעה על אחת כמה וכמה. מתן צדקה והכנסת כלה אומר הערוך לנר, צריך להעשות בצנעה, והנה, ישנן שלוש דרגות צניעות במתן צדקה: הדרגה הפחותה ביותר היא המנעות מנתינה בפרהסייה, הדרגה הגבוהה ממנה היא שהנותן יודע למי הוא נותן והעני אינו יודע ממי קיבל, ואילו הדרגה הגבוהה ביותר היא שאף הנותן אינו יודע למי הוא נתן. מתאים אפוא שהשולחן המסמל אוכל ורומז לצדקה, יתכסה בשלושה כסויים, רמז לשלושת הדרגות הללו בנותני צדקה.

ספר "ומתוך האור"

פרקי אבות (פרק ד'. מ"י)

ר"מ אומר, הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה, והוי שפל רוח מפני כל האדם וכו'. כי יש שתי טענות היצר למעט בעסק התורה, האחד באומרו אין לו פנאי, שאני טרוד על המחיה ועל הכלכלה, ומי יתן והיה לי לחם חוקי בלי טרדה, הייתי יושב כל היום בבית המדרש. וזאת שנית

